

Centrum voor Jeugd & Gezin in de nieuwe werkorganisatie

Deze notitie gaat in op het integreren van de CJG-taken binnen de nieuwe werkorganisatie BUCH, de brede toegang en sociaal teams. Deze notitie is opgesteld in overleg met de (voormalig) CJG- coördinatoren, de projectgroep preventief jeugdbeleid, de nieuwe managers sociaal teams en experts en met de beleidsmedewerkers jeugd.

Op basis van onze bevindingen geven we in deze notitie een aantal aanbevelingen om de taken rond jeugd stevig te borgen. Daarbij houden we rekening met het feit dat de doelgroep jeugd specifieke aandacht en expertise nodig heeft maar dat daarbij de toegang tot het brede sociaal domein steeds het uitgangspunt is. Dat wil zeggen, wij gaan er vanuit dat alles rond jeugd voldoende geborgd wordt binnen de sociaal teams die voor alle inwoners de toegang vormen, zonder onderscheid in de domeinen.

Aanleiding

Met de decentralisaties binnen het sociaal domein is in 2014 het dienstverleningsmodel BUCH vastgesteld. Daarin wordt onder meer aangegeven op welke wijze de vier gemeenten de toegang tot het sociaal domein vormgeven. Deze werkwijze is, op enkele lokale variaties, grotendeels gelijk.

Inmiddels staan we vlak voor de ambtelijke fusie van de vier gemeenten. Het vormen van één werkorganisatie onderstreept eenzelfde werkwijze van de toegang tot het sociaal domein. In alle vier de gemeenten wordt reeds gewerkt met sociaal teams met, op het gebied van jeugd, zowel consulenten als J&G coaches. In Castricum was deze functie aanvankelijk nog in één persoon geïntegreerd maar ook Castricum sluit aan op deze werkwijze.

Per 1 januari 2017 staat er één afdeling met daarin de uitvoerend professionals van de 7 Sociaal teams BUCH en een team met experts met daarin o.a. de J&G coaches, de gedragswetenschapper en kwaliteitsmedewerkers.

Ontwikkeling Centra voor Jeugd & Gezin

Vanaf 2011 was het preventief jeugdbeleid en het realiseren van een Centrum voor Jeugd & Gezin (CJG) een taak voor gemeenten binnen de Wmo. In feite vormde het CJG de toegang tot het (preventieve) jeugddomein. Met deze ontwikkeling hebben we in onze gemeenten gezien dat een versnipperd veld veel meer één netwerk is geworden. Er is meer samenhang in het aanbod en de samenwerking rond casussen en op alle niveaus tussen organisaties onderling en tussen gemeenten en organisaties is verbeterd. Het uitgangspunt van het CJG was om één toegang te vormen voor alles rond het (preventieve) jeugddomein.

De keuze om één brede toegang tot het sociaal domein te vormen betekent dat een toegang apart voor jeugd verleden tijd is, of beter gezegd; die ene toegang voor het jeugddomein wordt verbreed tot één toegang voor het volledige sociale domein voor al onze inwoners.

De doelgroep jeugd, en de vele subdoelgroepen daarbinnen, vragen echter hier en daar specifieke aandacht. We zien een aantal elementen die aandacht behoeven om ervoor te zorgen dat de toegang jeugd verder wordt geïntegreerd in de brede toegang en daarbij alles wat reeds is opgebouwd stevig wordt geborgd. Deze elementen kunnen we vatten in drie punten:

1. Het opgebouwde netwerk behouden en versterken;
2. Het bieden van een herkenbaar punt/ zichtbare toegang voor inwoners waar zij met hun vragen terecht kunnen;
3. De mogelijkheid om met de benodigde experts rond casussen te overleggen.

1. Het opgebouwde netwerk behouden en versterken

Uiteraard is het van belang om het opgebouwde netwerk rond (preventief) jeugdbeleid in stand te houden en verder te integreren binnen de hele aanpak rond jeugd en het sociaal domein.

In de doelgroep jeugd zijn vele doelgroepen te onderscheiden, te beginnen met het onderscheid tussen ouders/ opvoeders en de jeugdigen zelf. De verschillende leeftijdfasen van jeugdigen vragen verschillende aandacht en ondersteuning en daarnaast variëren de beschermende en risicofactoren per gezinssysteem enorm waardoor ook daarin een gevarieerde aanpak nodig is.

Bij het borgen van het netwerk gaat het dus om het beschikbaar houden van brede expertise en ondersteuning voor de zeer uiteenlopende, brede doelgroep. Binnen de CJG's is daar hard aan gewerkt door te zorgen voor een goede samenwerking en samenhang tussen alle betrokken partijen. Een coördinatiefunctie is daarbij cruciaal gebleken. Door iemand verantwoordelijk te maken voor het aanjagen van het netwerk worden samenwerkingsafspraken gemaakt en nagekomen, zonder aanjaagfunctie blijkt dit te veel persoonsafhankelijk en ondergeschikt aan interne opdrachten en belangen binnen de betrokken organisaties zelf. Daarnaast kan de 'aanjager' het overzicht houden op de gemaakte afspraken en zorgdragen voor doorontwikkeling en verbetering.

Advies

Op basis van de ervaringen binnen de CJG's is het advies om een coördinatiefunctie in te bedden als specifieke rol binnen de nieuwe werkorganisatie. Deze coördinator zorgt voor het verbinden, organiseren, het opbouwen van de samenwerkingsrelaties, het versterken en doorlopend voeden van het netwerk.

Deze coördinator heeft voor die rol een brede kennis en ervaring nodig op het volledige sociale domein en alle diverse doelgroepen daarbinnen om de taken goed uit te kunnen oefenen. Aangezien deze coördinator intern op het snijvlak tussen de drie teams opereert en een schakel dient te zijn, kan de coördinator in de nieuwe werkorganisatie zowel binnen het team van de sociaal teams, als experts als beleid worden geplaatst. Belangrijk is wel dat dit een specifieke rol is met een eigen takenpakket. Naar buiten toe heeft deze coördinator een belangrijke rol naar de partners in het werkveld. Daarbij zien wij ook een belangrijke samenwerking in de sociaal teams en met de procescoördinatoren 'buiten'.

2. Het bieden van een herkenbaar/ zichtbare toegang voor inwoners waar zij met vragen terecht kunnen

a) Fysiek inlooppunt

Fysieke inlooppunten zijn er niet in de zin van één eigen CJG baliefunctie of een CJG als één organisatie zoals dat in sommige gemeenten is ingericht. Er is in geen van de BUCH gemeenten sprake van één organisatie CJG dan wel een CJG balie met een baliemedewerker om de weg binnen het CJG en de CJG partners te wijzen.

Alle vier de CJG's zijn opgebouwd als netwerkorganisatie en in alle gemeenten is rond het CJG een netwerk opgebouwd met (kern)partners. De naam CJG wordt wisselend in meer of mindere mate, door de verschillende kernpartners gebruikt.

De adviesraden hebben in eerste instantie aangegeven dat de term CJG wel een bekende en bruikbare term is en dat zij het niet wenselijk vinden om met de term te stoppen. Na uitleg over de vindplaatsgerichte aanpak is dit in de uiteindelijke adviezen niet teruggekomen. De integrale aanpak via de sociale teams wordt ondersteund. Het is wel nodig aandacht te geven aan de bekendheid van de Sociaal Teams en waar en waarvoor men daar terecht kan.

Aparte fysieke inlooppunten (al dan niet CJG) lijken niet noodzakelijk aangezien daar nu ook niet mee wordt gewerkt en daarin geen behoefte lijkt te bestaan. Wel is het belangrijk om te werken aan een sterk netwerk van kern- en ketenpartners en dat er op de plekken waar ouders/ jeugdigen komen, een zg. vindplaatsgericht aanbod is van informatie, advies en activiteiten.

b) Digitale toegang

Een goede website is belangrijk. Websites die goed zijn bijgehouden qua recente, relevante en laagdrempelige informatie werken; er wordt veel op gezocht en er komen vragen op binnen. In de vier gemeenten gebeurd is de 'digitale route' nog verschillend. In Castricum komen er vooral vragen via het e-mailadres van het CJG binnen, in Bergen loopt dat via de CJG website waarop ook een vraagfunctie beschikbaar is. Uitgeest en Heiloo hebben geen aparte websites CJG.

Het kost veel inzet om websites up-to-date te houden maar de investering in een goede website die aanhaakt, bijvoorbeeld op landelijke informatiekanaalen is de investering waard. Uit onderzoek blijkt dat de meeste mensen in de eerste instantie het internet raadplegen als zij vragen hebben. Daarbij past de digitale route ook bij de 24/7 bereikbaarheid en zelfredzaamheid van inwoners.

Een website met accurate informatie is daarnaast ook heel steunend aan het werkveld zelf, zeker wanneer een digitale vraagbaakfunctie en sociale kaart zijn geïntegreerd.

Advies

Zolang de bovenstaande vindplaatsgerichte aanpak wordt versterkt zijn aparte, fysieke CJG inlooppunten niet nodig. Daarnaast is het investeren in een digitale vraagbaakfunctie, een sterke website met sociale kaart zeer belangrijk. Tevens is het advies om, middels een communicatiestrategie, de bekendheid van de sociaal teams, inclusief de jeugdtaken, te vergroten.

3. De mogelijkheid om met de benodigde experts rond casussen te overleggen

Casuïstiekoverleggen worden in de vier gemeenten wisselend ingezet, wisselend qua samenstelling (gemeentelijk intern of inclusief partners), frequentie (eens per week, eens per 1 a 2 maanden of op afroep).

Op dit moment zijn er in alle vier de gemeenten vooral casuïstiekoverleggen zonder dat het gezin daarbij aanwezig is. De medewerkers geven aan dat er veel behoefte is om onderling te sparren, met name als het gaat om complexere casussen en de afweging of opschaling rond een gezin nodig is. Dit is met name ontstaan tijdens het eerste jaar van de decentralisatie waarin nieuwe werkwijzen, nieuwe rollen en nieuwe functies een plek moesten vinden, dit is echter nu, na anderhalf jaar, nog steeds de werkwijze en behoefte van de medewerkers.

In dit onderwerp zit een ontwikkelopdracht. Enerzijds sluit het overleggen *over* gezinnen zonder dat zij daarbij aanwezig zijn, niet aan bij onze visie op zelfredzaamheid en eigen kracht/ eigen regie. Anderzijds zien we dat vooral in de complexe situaties een overleg om de aanpak te bepalen onvermijdelijk is als het jeugd betreft. Dit geldt specifiek voor jeugd omdat jeugdigen in een afhankelijkheidsrelatie staan tot hun opvoeders. Veiligheid is daarbij een belangrijk aspect en de benodigde aanpak ten behoeve van de kinderen in het gezin/ systeem, kunnen soms tegenstrijdig zijn aan de oplossing van een ondersteuningsvraag van ouders/ opvoeders.

Advies

Een opdracht geven om met de uitvoerend medewerkers (consulenten, J&G coaches en gedragswetenschapper) te komen tot een werkwijze die aansluit op de visie vanuit het beleidskader op het sociaal domein. De werkwijze komt ook tegemoet aan de uitwisseling en gezamenlijke strategiebepaling die rond jeugd soms nodig kan zijn. Deze opdracht kan door de onder punt 1 genoemde coördinator worden uitgevoerd of onder aansturing van de manager experts dan wel manager sociaal teams.

Adviezen

1. Het beleggen van de coördinatiefunctie binnen de nieuwe BUCHorganisatie. De coördinator is verantwoordelijk voor het behouden en versterken van het opgebouwde netwerk rond opvoeden en opgroeien, geïntegreerd met dezelfde taak voor het gehele, bredere sociaal domein.
2. Voorzien in een brede (digitale) vraagbaakfunctie, zowel voor opvoed- en opgroevragen als voor andere informatie- en/of ondersteuningvragen binnen het sociaal domein.
3. Opdracht geven voor het opstellen van een communicatieplan om stapsgewijs de term CJG over te laten gaan in de brede toegang en de bekendheid van de sociaal teams te bevorderen.
4. Te komen tot één werkwijze voor casuïstiekoverleg die aansluit op de visie, verwoord in het beleidskader sociaal domein. De werkwijze komt ook tegemoet aan de uitwisseling en gezamenlijke strategiebepaling die rond jeugd soms nodig is.

Datum: 5 december na verwerking reacties adviesraden en bestuurlijk team
Door: Projectgroep Preventief jeugdbeleid
Mariet van Beurden, m.vanbeurden@uitgeest.nl
Martine Zweers, m.zweers@bergen-nh.nl